RURAL PACT

Овластяване на общностите да предприемат действия за постигане на дългосрочната визия за селските райони на ЕС

Обзор на политиката

Декември 2024 г.

Съдържание

1. Въведение 1

2. Защо Пактът за селските райони е важен за местните общности? 2

3. Какво трябва да се случи, за да се доближи Пактът за селските райони до гражданите? 3

4. Какво следва да направят местните участници? 4

4.1 Обединяване около местен лидер, който да ръководи процеса на трансформация на местно равнище 4

4.2 Въвеждане на подходяща организационна структура, която дава възможност за широко участие 4

4.3 Постигане на съгласие за споделена визия и план с широкообхватна трансформираща дейност 5

5. Какво следва да направят създателите на политики за създаване на условия за действия? 6

5.1 Признаване на местните лидери и техните организационни структури за партньори в едно истинско многостепенно управление 6

5.2 Организиране и/или финансиране на изграждането на капацитет на местно равнище 6

5.3 Насърчаване на координирани действия 7

5.4 Подобряване на достъпа до финансиране и намаляване на бюрокрацията 7

Информацията и възгледите, представени в настоящия документ, са на автора(ите) и не отразяват непременно официалното становище на Европейската комисия. Комисията не гарантира точността на включените данни и не носи отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

1. Въведение

Селските райони са от съществено значение за идентичността и благосъстоянието на Европа. Въпреки това селските общности в ЕС са изправени пред редица предизвикателства, включително: обезлюдяване и застаряване на населението; влошаване на обществените услуги като образование, здравеопазване и транспорт; намаляване на доходите от първичните отрасли; както и отрицателните последици от изменението на климата.

С публичните политики се прави опит да се отговори на тези предизвикателства, но този отговор може да бъде ограничен поради липса на координация между различните сектори, недостатъчно финансиране, бюрокрация или опити да се прилагат универсални решения, без да се отчита спецификата на всяка област.

Ако си задавате въпроса как Пактът за селските райони може да помогне на Вашата местна общност, настоящият обзор е за Вас!

Финансирано от Европейския съюз

2. Защо Пактът за селските райони е важен за местните общности?

През 2021 г. Европейската комисия, в консултация с множество заинтересовани страни, разработи дългосрочна визия за селските райони на ЕС до 2040 г. („дългосрочна визия за селските райони на ЕС“). Основните постижения на дългосрочната визия за селските райони на ЕС и начините за развитие са описани в доклада на Комисията от март 2024 г.

Комисията създаде и Пакт за селските райони — механизъм за сътрудничество, който да ангажира заинтересованите страни в ЕС с предприемането на действия за постигане на дългосрочната визия за селските райони на ЕС. Пактът има за цел да се изведат проблемите на селските райони по-напред в политическите програми, да се изгради капацитет чрез взаимно обучение и работа в мрежа и да се насърчат действията.

В допълнение към инициативата на Комисията много публични органи създават нови институционални рамки или укрепват съществуващите, за да стимулират своите политики за развитие на селските райони и по този начин да осъществят Пакта за селските райони на национално и регионално равнище. Необходимо е обаче да се положат повече усилия, за да се гарантира, че ползите от Пакта ще достигнат до местните общности на ниво село, община или подрегион.

Десет общи цели на дългосрочната визия за селските райони на ЕС

1. **Привлекателни пространства, разгърнати в хармонично териториално развитие**
2. **Многостепенно и основано на местните условия управление**
3. **Доставчици на продоволствена сигурност, икономически възможности, стоки и услуги за обществото като цяло**
4. **Динамични общности, съсредоточени върху благополучието**
5. **Приобщаващи общности**
6. **Процъфтяващи природни източници**
7. **Пълноценно възползване от цифровите иновации**
8. **Квалифицирани хора с предприемачески дух и новаторско мислене**
9. **Оживени места, осигурени с ефективни, физически и финансово достъпни публични и частни услуги**
10. **Места на многообразие**

Членове на Пакта за селските райони

- **Публични органи на местно, регионално и национално равнище и на равнището на ЕС**
- **Организации на гражданското общество**
- **Предприятия и бизнес организации**
- **Академични и изследователски институции**
- **Граждани**

По какъв начин Пактът за селските райони може да помогне на местните общности?

Потенциални ползи за селските общности	Свързани с Пакта за селските райони цели
✔ **Повишаване на осведомеността** сред органите и обществеността относно значението на селските райони ✔ Предоставяне на възможност и подпомагане на **гласа на селските райони да бъде чут** в процесите на вземане на решения и в органите, както и при застъпничеството за засилена политическа подкрепа за селските райони ✔ **Адаптиране на всички политики** — жилищна, здравна, образователна, в областта на мобилността — съобразно **потребностите на селските райони** и даване на възможност на общностите да участват в разработването и прилагането на тези политики	✔ Цел 1: **Засилване на гласа на селските райони и извеждането му по-напред в политическия дневен ред**
✔ Предоставяне на пространство за обмен и **взаимно обучение** ✔ Подобряване на **капацитета на местните участници** чрез улесняване на достъпа до знания, технически умения, информация относно финансирането, както и капацитета им за изпълнение с цел установяване и справяне с предизвикателствата и възможностите в селските райони ✔ Установяване и разпространение на **вдъхновяващи практики**	✔ Цел 2: **Създаване на условия за работа в мрежа, сътрудничество и взаимно обучение**
✔ Мобилизиране на заинтересованите страни за разработване, планиране и прилагане на **стратегическа визия и действия** за промяна в селските райони ✔ Застъпничество за засилена **координация на политиките** за цялостно справяне с предизвикателствата в селските райони	✔ Цел 3: **Насърчаване поемането на доброволни ангажименти за действия в полза на визията**

Въпреки това, за да могат селските общности да се възползват пълноценно от тези ползи, националните или регионалните правителства трябва да въведат редица елементи на равнището на разработването на политики. Ще е необходимо стабилно политическо ръководство, както и механизми за ангажиране на селските общности и улесняване на работата в мрежа и взаимното обучение, дългосрочна стратегия и план за действие, механизъм за проверка на въздействието върху селските райони, интегриране и координиране на секторните политики и източниците на финансиране. Тези елементи са описани в публикацията на тема „Making the Rural Pact happen in Member States" („Осъществяване на Пакта за селските райони в държавите членки") и в доклада на тема „Enabling factors for rural revitalisation" („Фактори, благоприятстващи съживяването на селските райони").

Макар и от съществено значение, действията по широкото планиране на националните или регионалните политики, засягащи селските райони, не са достатъчни, за да се гарантира, че **отделните местни общности ще извлекат ползи от Пакта за селските райони** и ще могат да предприемат ефективни стъпки за постигане на целите на дългосрочната визия за селските райони на ЕС. Това изисква съгласувани усилия от страна на местните участници, включително гражданското общество и частните предприятия, органите на властта и други публични субекти, както и от страна на националните и регионалните създатели на политики.

Приближаване на Пакта за селските райони до гражданите: кой какво трябва да направи?

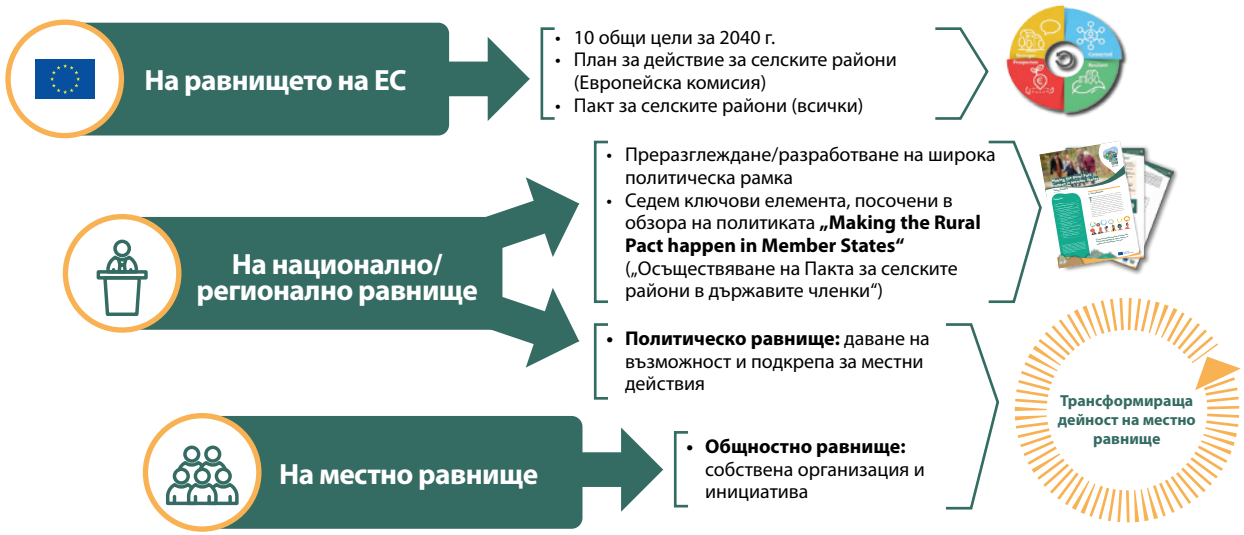

3. Какво трябва да се случи, за да се доближи Пактът за селските райони до гражданите?

Селските райони са много разнообразни и няма **универсален подход**. Селските общности ще намерят различни решения, за да разработят индивидуален отговор на предизвикателствата и възможностите на местно равнище.

Въпреки това съществуват редица ключови елементи, които улесняват местните процеси на трансформация и дават възможност на местните общности да предприемат действия. Някои от тези елементи се изпълняват от самите местни общности, но други трябва да бъдат осигурени от органите на по-високо равнище, за да се създаде благоприятна среда за действие.

Всяка **селска общност** трябва да разработи свои собствени инициативи, които да отговарят на специфичните ѝ потребности и възможности, в съответствие с културния и правния ѝ контекст. По-специално на селските общности се препоръчва следното:

- **да се обединят около местните лидери** — лице(а) или организация(и), които могат да стимулират трансформацията на селския район;
- да въведат подходяща **организационна структура** (структурни механизми и механизми за вземане на решения), която да дава възможност за широко участие;
- да постигнат съгласие за **споделена визия и план**, включващи широкообхватни трансформиращи действия, включително определяне на потребностите и възможностите.

Редица действия трябва да бъдат предприети и от **по-висшестоящите органи** на регионално, национално и европейско равнище, за да се стимулира и подкрепи трансформиращата дейност на местно равнище. По специално тези органи следва да предприемат следното:

- **да признаят местните лидери** и техните организационни структури **за партньори** в едно истинско многостепенно управление;
- да организират и/или финансират **изграждането на капацитет на местно равнище**;
- да насърчават **координираните действия** за всички съответни политики и източници на финансиране;
- да подобрят достъпа до **финансиране** и да намалят бюрокрацията.

4. Какво следва да направят местните участници?

4.1 Обединяване около местен лидер, който да ръководи процеса на трансформация на местно равнище

Предприемането на действия в полза на дългосрочната визия за селските райони на ЕС изисква участието на много различни заинтересовани страни, но обикновено има един участник — физическо лице, малка група от хора или отделна организация, — които започват процеса на развитие или действат като негов катализатор. Такива „**местни лидери**“ могат да бъдат представители на публичния, частния или гражданския сектор, но те трябва да се характеризират най-малкото със способност да **вдъхновяват, мотивират и мобилизират** другите на територията, както и с **обществен дух** или чувство за общо благо.

Местният лидер не трябва да се възприема като представител на един политически или икономически интерес, а да следва приобщаващ и демократичен процес. Местните лидери могат да играят ролята на „защитници“ (отстояващи важна за местната общност кауза), „посланици“ (представляващи определени ценности и мобилизиращи своята общност) или„посредници“ (обединяващи различни участници или интереси и насърчаващи полезните взаимодействия между тях).

Тези хора или организации не следва да работят изолирано, а заедно с мрежа за подкрепа, за да се гарантира изпълнението на действията в дългосрочен план. От ключово значение е да се гарантира участието на младите хора (вж. полезни материали от Generation Europe Academy), жените и представители на бизнеса.

Фондация „Слънчева земя“ работи с около 30 села в отдалечени селски райони в България, като използва културното посредничество като метод за насърчаване на връзките между поколенията и между секторите. В рамките на инициативата млади творци пребивават при възрастни жени от селските райони с цел насърчаване на връзките между поколенията и социалния капитал, като по този начин се повишава устойчивостта на общността.

Младите хора създават съвместно с жителите на селските райони адаптирани решения (например обновяване на стара училищна сграда), за да направят селата обитаеми и да се демократизира достъпът до ресурси. Културата се използва като лост за справяне със социалната изолация, проблемите на психичното здраве, както и други неотложни проблеми в тази най-бързо обезлюдяваща се държава в света. Благодарение на културните посредници някои села вече са в състояние да привлекат нови семейства, които да се установят в тях.

Вижте също как нидерландското интелигентно село Hilvarenbeek подкрепя граждански инициативи чрез мрежа от местни консултанти по развитието.

4.2 Въвеждане на подходяща организационна структура, която дава възможност за широко участие

Новата динамика налага организационна структура, която да позволява ангажирането на различни видове заинтересовани страни, да насърчава широкото участие и да съчетава демократичното вземане на решения с гъвкавостта.

В много селски общности не е необходимо да се създават нови организации или структури, тъй като вече съществуват структури, които могат да изпълняват тази роля. Примери за това са организациите на селските движения, добре функциониращите партньорства в рамките на LEADER и двигателите на инициативи за създаване на интелигентни села.

Въпреки това може да се наложи те да бъдат укрепени и да се изгради капацитет за обхващане на по-широк кръг от тематични области от ключово значение за територията, като мобилност, здравеопазване, култура, чрез целенасочени национални/регионални политики (вж. по-долу). Това би могло допълнително да подпомогне повишаването на осведомеността относно местните структури сред техните общности и привличането на нови партньори.

В други общности ключовите заинтересовани страни могат да изберат да не използват съществуващи или нови структури, а само да опишат общите цели, роли и отговорности в договор или споразумение.

В зависимост от степента на формализиране съществуват редица формати, които общността би могла да приеме:

- обща **декларация** или **изявление за намерение**, направени публично от местните заинтересовани страни;
- **споразумение за сътрудничество** или **меморандум за разбирателство**, подписани между основните участници;
- **споразумение за партньорство** с определено образувание, представляващо партньорите, като водещ партньор или отговорен орган — такъв е случаят с LEADER в някои държави членки, където местните групи за действие (МГД) нямат правен субект, но избират един от партньорите за отговорен орган;
- **официален правен инструмент**, подписан от заинтересованите страни (вж. примера за Хартата за ландшафта по-долу);
- **специална служба**, създадена от ключови заинтересовани страни в подкрепа на сътрудничеството между тях, например общини, които се обединяват, за да създадат междуобщинска структура;
- **специален правен субект**, създаден за изпълнението на стратегията или плана за действие — много МГД по програмата LEADER имат структурата на НПО, създадена специално за изпълнение на местната стратегия, а други функционират като частни дружества с нестопанска цел.

По-неофициални договорености

- декларация или изявление за намерение
- споразумение за сътрудничество или меморандум за разбирателство

Средна степен на официализиране

- официален правен инструмент, подписан от заинтересованите страни
- споразумение за партньорство с определен субект

По-официални договорености

- съвместна структура или служба в подкрепа на сътрудничеството
- специален правен субект за изпълнение на стратегията или плана за действие

Каталонската харта за ландшафта (Испания) е доброволен правен инструмент, който дава възможност на местните заинтересовани страни да работят заедно, за да подобрят ландшафта и да го превърнат в актив за бъдещето. Област Приорат използва тази харта като ос за по-широко местно развитие, което позволява на общността да установи местните предизвикателства и да намери адаптирани решения за справяне с проблемите на обезлюдяването, хранителната и енергийната независимост, селското стопанство и икономическата диверсификация.

Структурата на управление включва консултативни органи на Комисията по ландшафта и устойчивото развитие, подкрепяни от Службата по въпросите на ландшафта и различни държавни ведомства в региона, както и форуми с участието на заинтересовани страни, които помагат за насърчаване на дебатите и стимулиране на инициативите.

Хартата за ландшафта на Приорат се подкрепя в рамките на местната стратегия по програма LEADER и включва тясно сътрудничество между областния съвет, Службата по въпросите на ландшафта и МГД. В този смисъл Хартата е инструмент за координиране на местното развитие, за планиране на действия в нови, необхванати досега области, и е свързана с политиките на по-високо равнище, по-специално с каталонския пакт за селските райони.

Вж. също пример от Франция за специален междуобщностен орган, с който се дава възможност за съвместни действия: Pays Vallée du Loir „Насърчаване на териториалното сближаване чрез специален инструмент“ — презентация и видео.

4.3 Постигане на съгласие за споделена визия и план с широкообхватна трансформираща дейност

Трансформиращата дейност, предприета на местно равнище, за да се отговори на потребностите и да се укрепят и свържат селските райони, както и да станат те устойчиви и просперираща, трябва да бъде последователна и добре планирана.

Много селски райони вече са обхванати от редица стратегии и планове и може да не е необходимо — или дори препоръчително — да се мобилизира общността за разработване на още един стратегически документ. Въпреки това би било полезно цялата общност да постигне съгласие за **широкообхватна обща визия** за своя район в бъдеще и съответните участници да знаят **как тяхната дейност допринася за цялостната визия**, дори ако тя се финансира по стратегии или програми на национално или регионално равнище.

За отправна точка на тази обща визия следва да се вземат **вече съществуващи инициативи** и да бъде обхванат **по-широк кръг от теми**: икономика, околна среда, инфраструктура или услуги, като здравеопазване, образование, мобилност, жилищно настаняване. Дългосрочната визия за селските райони на ЕС може да послужи като обща рамка за проучване на съответните теми за районите. Това може да бъде дълъг и постепенен процес в зависимост от потребностите на местно равнище, тъй като местните заинтересовани страни може да не са в състояние да предприемат действия по всички тези теми от самото начало.

Nockregion в Горна Каринтия се стреми да бъде най-добрият австрийски регион за живот и работа. МГД в Nockregion е организирала работни групи, в които участват 800 души и е разработила единна стратегия, която описва амбициите на района.

Тъй като средствата по програмата LEADER не са достатъчни за постигане на всичко това, МГД използва също Европейския социален фонд (ЕСФ) и други европейски и национални източници на финансиране, така че LEADER съставлява само 30 % от общия й бюджет.

МГД също така се опитва да участва в политиките на по-високо равнище. Пример за това е участието на ръководителя на МГД в националния съвет, занимаващ се с демографските промени, но тези връзки все още са доста ограничени.

Вижте също пример от Франция за иновативна територия и нейната мрежа от различни участници, мобилизирани около обща визия с пет предизвикателства: „Хората и дърветата“ (Des Hommes et des Arbres) — презентация и видео.

Искате да направите нещо във Вашия селски район, но не знаете откъде да започнете?
Вече съществуват редица инструменти.

- С финансирания от ЕС проект „Smart Rural 21“ (2020—2022 г.) беше оказана подкрепа на селските общности (селата) в разработването на стратегии за интелигентни села и прилагането на иновативни действия. Окончателният доклад и брошурата на проекта съдържат редица инструменти за общностите, иновативни решения на местно равнище и поуки от работата с общностите.
- „Компасът за овластяване на местните общности в селските райони“ на Европейския алианс на селските общности (ERCA) съдържа редица полезни инструменти и примери.
- В инструментариума на ЕС по програмата LEADER, по-специално в раздела „Как да създадем местна група за действие (МГД)?“, са изложени полезни предложения.
- В Инструментариума за финансирането от ЕС за селските райони е събирана информация за потенциалните източници на финансиране и подкрепа за местни инициативи.

5. Какво следва да направят създателите на политики за създаване на условия за действия?

5.1 Признаване на местните лидери и техните организационни структури за партньори в едно истинско многостепенно управление

Общностната платформа на Пакта за селските райони дава възможност за свързване на партньори от цяла Европа. Присъединявайки се към платформата, заинтересованите страни могат да инициират или да участват в тематични дискусии чрез общностни групи, да споделят опит, да намират партньори и да получават достъп до полезни материали. Обсерваторията за селските райони е източник на полезна информация и данни за селските райони в ЕС.

Въпреки че много селски общности се организират за насърчаване на действия на местно равнище, техните усилия обикновено се пренебрегват от националните и регионалните органи, които често се считат за основни двигатели на промените в селските райони.

За признаването на факта, че селските общности са основните участници, за делегирането им на правомощия да решават какво следва да се направи и за включването им в изпълнението на действия на местно равнище в процесите на многостепенно управление с множество участници, може да е необходима промяна в начина на мислене. Вж. документа на SHERPA за изразяване на позиция „Овластяване на селските райони в процесите на многостепенно управление“ за полезни идеи как може да се постигне това.

Някои общности може да пожелаят да обозначат действията си като „местен пакт за селските райони“, за да изразят ангажимента си да действат в полза на дългосрочната визия за селските райони на ЕС. Свързването с тази европейска политическа инициатива може да доведе до признаване на тези области от страна на регионалните, националните или европейските органи. Общностите, които са напреднали в прилагането на споменатите по-горе елементи (в подточки 4.1, 4.2 и 4.3) или други, могат да обмислят използването на марката „Пакт за селските райони“, за да увеличат своята видимост, да повишат осведомеността относно своите усилия и да се свържат с други общности, прилагащи подобни подходи.

В много нидерландски села местните общности са канени да правят предложения за трансформираща дейност за преодоляване на местните предизвикателства. Те разработват „планове за селото“, които — след като общността и общината се споразумеят за разпределението на задачите — се превръщат в „пактове за селото“.

Това е част от усилията на правителството за предоставяне на повече отговорности на местното население и за намаляване на акцента върху държавата. Така например местната общност има право да оспорва работата на публичните органи и да поеме обществените услуги, ако не е доволна от тяхното изпълнение.

Първото поколение „планове за селото“ са насочени главно към това, което жителите биха искали правителството да направи, а следващите — повече към това, което хората могат да направят сами.

Примерът от Каталония (подраздел 4.2) показва също така как различните служби на регионалното правителство работят с местната инициатива, за да се осигури по-ефективна координация на различните политики, насочени към селските райони.

5.2 Организиране и/или финансиране на изграждането на капацитет на местно равнище

За да могат местните общности да играят по-голяма роля в разработването и изпълнението на трансформиращата дейност на местно равнище, обхващаща всички тематични области на дългосрочната визия за селските райони на ЕС, те трябва да разполагат с необходимия **капацитет** за това. Това включва **знания, умения и човешки и финансови ресурси** за изпълнение на дейността.

Изграждането на капацитет — осигуряването на обучение, консултации, взаимно обучение и информация, както и финансиране за персонал, офис оборудване и пътувания — е важно условие за овластяване на селските общности. На широк кръг участници в селските райони трябва да бъде предоставен достъп до специално разработени курсове, информационни бюра и онлайн инструменти, които предоставят лесна за разбиране информация и целенасочени съвети.

Това следва да бъде допълнено с **популяризиране в общността** по места, особено в районите, където все още не се случва нищо или се случва много малко. Също така е много важно да се предоставят на селските общности възможности да се учат една от друга чрез срещи в мрежа, учебни посещения или стажове.

И накрая, трябва да се осигури финансиране за **основните разходи** за управлението на служба и наемането на хора, които ще продължат да мобилизират местните участници около плана за действие и ще гарантират последователното му изпълнение. Това изграждане на капацитет може да бъде финансирано например чрез техническа помощ, достъпна за управляващите органи, отговарящи за финансирането от ЕС.

Шотландските общности могат да разработват „местни териториални планове“, в които се излагат предложения за застрояване и използване на земята. След като бъдат регистрирани от съответния местен орган, те стават част от шотландската система за планиране и трябва да бъдат взети предвид.

Органът на общността, създаден за разработване на плана, е отговорен за неговото изпълнение. Специално ръководство на ясен и достъпен език помага на общностите да преминат през процеса, като съществуват и няколко организации, от които те могат да потърсят подкрепа.

Помощ при разработването на плана може да бъде предоставена и от екипите за обучение и развитие на общността към местните органи или от местните служби за планиране.

Може да бъде получено допълнително подпомагане за изпълнението на плана. Така например Алиансът Langholm е получил финансиране за две длъжности — ръководител на обществено предприятие и асистент по проекта — от Агенцията за предприятията в Южна Шотландия.

5.3 Насърчаване на координирани действия

Подходящите системи за управление и механизми за комбиниране на различни източници на финансиране и насърчаване на полезните взаимодействия бяха определени като един от ключовите елементи на Пакта за селските райони на национално равнище. Въпреки това не е достатъчно да се осигури координация и допълняемост на политическо равнище — важно е това да се превърне в практически действия на място.

В идеалния случай селските общности ще разполагат с място, където ще получават прозрачна информация и ще могат да изразяват мнението си по различни теми, свързани с политиката и финансирането, без да се налага да се ориентират в различни институции или да се съобразяват с различни правила и процедури. Не е необходимо и не е възможно да се гарантира наличието на такова пространство във всяка селска общност, но то не следва да бъде твърде отдалечено от участниците в селските райони — разумно решение би могло да бъде на подрегионално равнище (NUTS 3).

Важно е също така да се насърчават обменът на опит, сътрудничеството и координацията; да се изгради доверие между органите, отговарящи за различните източници на финансиране; и да се гарантира, че те имат общо разбиране за потребностите и очакванията на селските общности.

В някои италиански региони прилагането на програмата LEADER (финансирана от ЕЗФРСР) допълва правителствената стратегия за вътрешните райони (СВР), която има за цел да укрепи демографската структура на селските райони.

МГД MontagnAppenino в Тоскана популяризира развитието на селските райони, като подпомага съюза на общините при прилагането на СВР. Това сътрудничество създава полезни взаимодействия, като в рамките на СВР се финансират основно мерки, изпълнявани от публични организации, например инфраструктурни проекти за справяне с обезлюдяването и социалното изключване, а МГД подкрепя съвместни проекти за развитие на общността, неземеделски стопански дейности и иновации.

Освен това МГД предоставя техническа подкрепа на публичните предприятия, кандидатстващи за финансиране по линия на СВР. През периода 2021—2027 г. МГД ще управлява и някои мерки по СВР.

Вж. също пример за координация на фондовете на регионално равнище във Финландия. За идеи как работата в мрежа може да помогне за изграждането на общо разбиране, да насърчи сътрудничеството и доверието между управляващите органи, отговарящи за финансирането, вж. примера от Швеция в публикацията „Подкрепа от националната мрежа на селските райони за изпълнението на LEADER/ВОМР“ (стр. 5).

5.4 Подобряване на достъпа до финансиране и намаляване на бюрокрацията

Местните общности няма да могат да осъществят своята трансформираща дейност без достъп до схеми за финансиране, които са достатъчно **гъвкави**, за да отговорят на най-различни потребности, и достатъчно **опростени**, за да позволят на местните организатори на проекти да получат финансиране, без да се сблъскват с прекомерни административни пречки.

Инструментариумът за финансиране от ЕС за селските райони (вж. карето на стр. 5) също е ценен инструмент, който помага на селските общности да се ориентират в сложния пейзаж от възможности за финансиране от ЕС.

Някои национални или регионални управляващи органи разработват сложни правила и условия за управление на средствата на ЕС, които излизат значително от рамките на законодателството на ЕС (понякога наричани „свръхрегулиране“).

В резултат на това много местни участници не желаят да кандидатстват за подпомагане или се отказват от проектите си поради продължителните процеси на вземане на решения, което създава отрицателна представа за европейското финансиране в много местни общности. Ето защо доближаването на Пакта за селските райони и дългосрочната визия за селските райони на ЕС до гражданите следва да бъде свързано с **рационализиране и опростяване** на достъпа до финансиране от Съюза.

Разгледайте допълнителните предложения за мобилизиране на различните участници за изпълнение на дългосрочната визия за селските райони на ЕС в становището на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) на тема „Към по-голямо участие на държавите членки, регионите и гражданското общество в осъществяването на дългосрочната визия за селските райони на ЕС“.

Важен метод за опростяване на достъпа до финансиране е използването на опростени варианти на разходите. Този метод не изисква от бенефициерите да водят отчет за всеки отделен разход по своя проект, а само да докажат, че са постигнали договорените крайни продукти и резултати, и че получават плащане въз основа на това.

Още през периода 2014—2020 г. във Финландия е използвана система за опростени варианти на разходите (еднократни суми) за много проекти в селските райони, както по LEADER, така и по други мерки. Лесният процес на кандидатстване насърчи много малки бенефициери или бенефициери, които кандидатстват за първи път, да разработят идеи за проекти, а консултантите от МГД по LEADER бяха на разположение, за да им помогнат да изберат най-добрия вариант за финансиране.

Друг начин за улесняване на достъпа до финансиране на малките бенефициери е използването на „обединяващи проекти“ (пакети от малки операции, които за административни цели се разглеждат като един проект). За повече примери за намаляване на административната тежест за местните участници вижте ръководството на FARNET на тема „Ефективно изпълнение на ВОМР“.

RURAL PACT

Присъединете се към общността и онлайн платформата на Пакта за селските райони

https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/become-member_en

www.ruralpact.rural-vision.europa.eu

info@rural-pact.eu

Автор: Urszula Budzich-Tabor

Подкрепа: Enrique Nieto, Paul Soto, Pascale van Doren

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2025 г.

© Европейски съюз, 2025 г. CC-BY 4.0

Заглавна снимка: © andresr, Canva.com

Тази програма се изпълнява от

aeidl

PRINT ISBN 978-92-68-22292-8 doi:10.2762/8283431 KF-01-24-027-BG-C

PDF ISBN 978-92-68-22291-1 doi:10.2762/6419612 KF-01-24-027-BG-N

Финансирано от Европейския съюз